

**INFORMACJA O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GRAJEWSKIEGO
ZA ROK 2017**

INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GRAJEWSKIEGO ZA ROK 2017

Panie Przewodniczący, Wysoka Rado.

Przedstawiam informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grajewskiego za rok 2017. Informacja została opracowana na podstawie szczegółowej oceny stanu sanitarno – epidemiologicznego naszego powiatu, dokonanej przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Grajewie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje swoje zadania poprzez sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Szczególny nacisk kładzie na nadzór nad warunkami epidemiologicznymi, zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieny pracy, higieny komunalnej, higieny procesów nauczania, wychowania, wypoczynku i rekreacji.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decyduje o tym , jakie czynniki środowiskowe powinny być przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań profilaktycznych.

W 2017 roku nadzorem objęto 871 obiektów, przeprowadzono 1172 kontrole. Wydano 170 decyzji merytorycznych i 160 decyzji płatniczych. Nałożono 18 mandatów karnych na kwotę 2800 zł.

OCENA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ZA ROK 2017

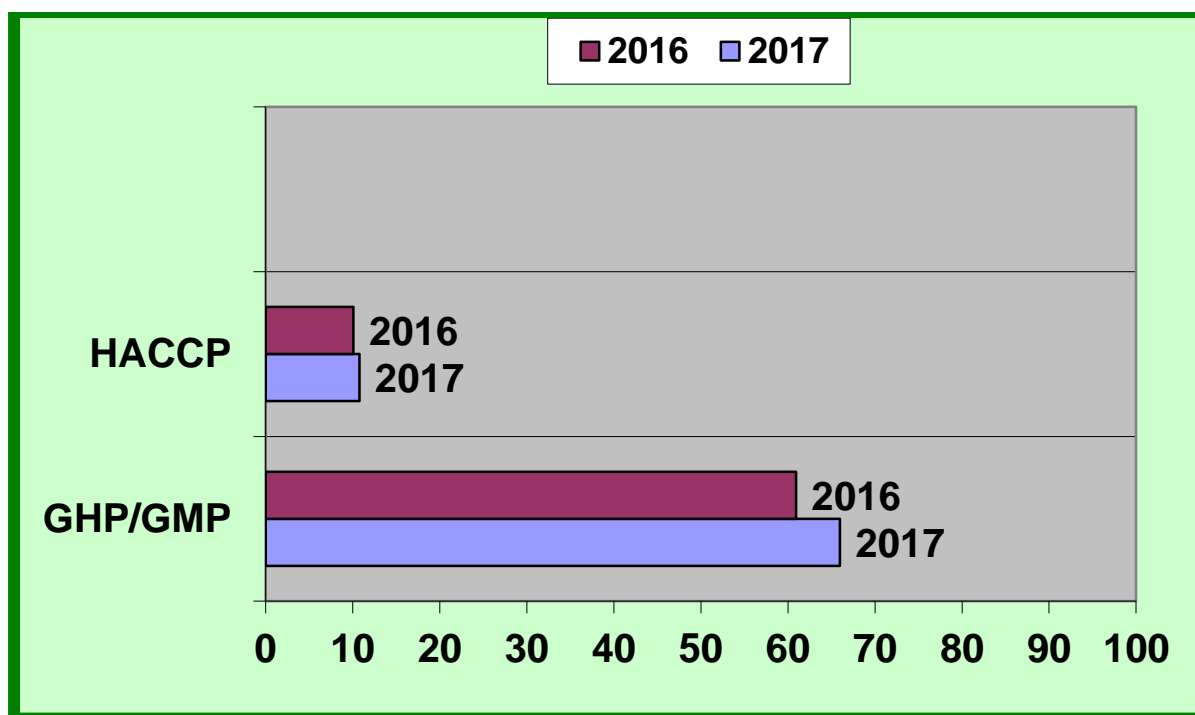
1. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

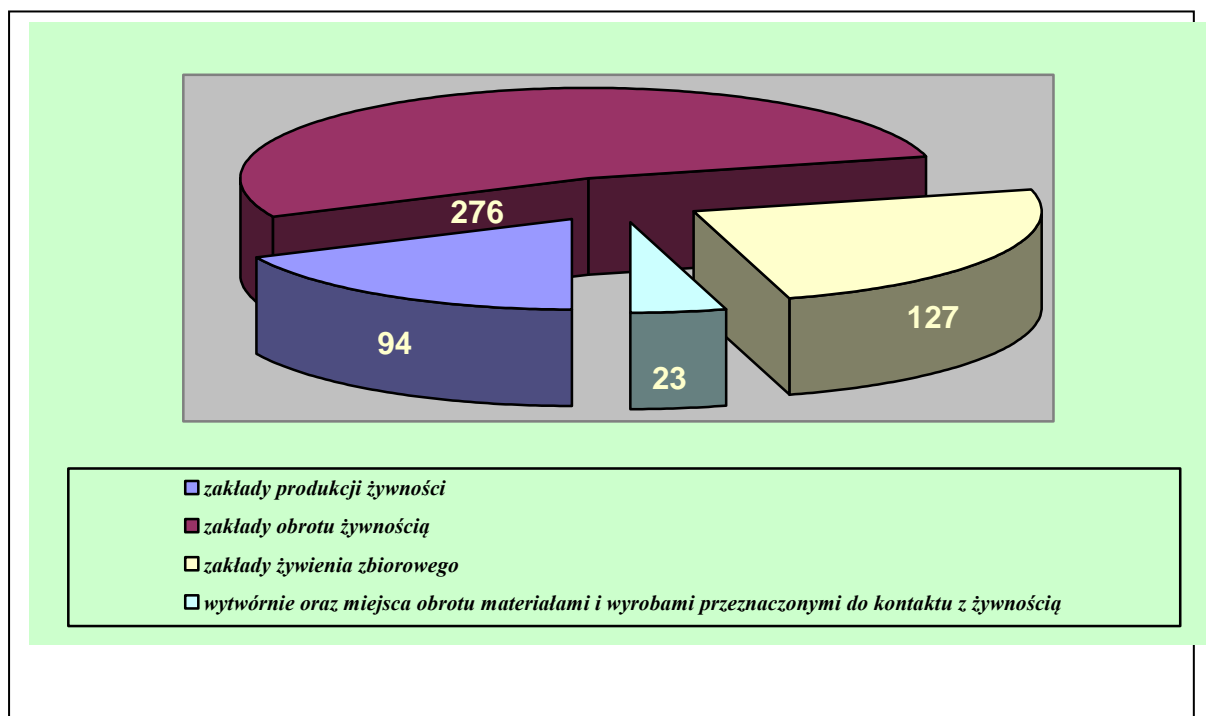
Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu grajewskiego w roku 2017 obejmowała nadzorem 520 prowadzących działalność zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

W roku 2017 zatwierdzono 23 zakłady, w tym 10 zakładów obrotu żywnością (1 sklep, 6 obiektów ruchomych i tymczasowych, 3 środki transportu) oraz 13 zakładów żywienia zbiorowego, w tym 9 zakładów żywienia otwartego (z czego 4 to zakłady małej gastronomii) i 4 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego (2 stołówki w ośrodkach wczasowych, 1 stołówka na koloniach i obozach, 1 stołówka z żywieniem cateringowym w przedszkolu). 343 zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP, natomiast 56 - system HACCP.

Odsetek zakładów z wdrożonymi systemami GHP/GMP oraz HACCP w porównaniu do roku 2016

Struktura zakładów objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego prowadzących działalność w 2017 roku.

Spośród obiektów ujętych w rejestrze zakładów podlegających Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowano łącznie 269 zakładów. W 205 obiektach, co stanowi 76,21% zakładów poddanych inspekcji, dokonano oceny wg kryteriów ujętych w arkuszach oceny stanu sanitarnego -nie stwierdzono obiektów o wysokim ryzyku.

Spośród skontrolowanych zakładów produkcji żywności obiektami wykazującymi najczęściej nieprawidłowości były piekarnie. W ww. obiektach przeprowadzono w sumie 11 kontroli i rekontroli. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 10 decyzji administracyjnych. Jedną osobę ukarano grzywną w drodze mandatu karnego na kwotę 100,00zł.

W grupie zakładów obrotu żywnością najczęściej stwierdzano nieprawidłowości w sklepach spożywczych. Państwowa Inspekcja Sanitarna w omawianej grupie obiektów przeprowadziła 246 kontroli i rekontroli, w tym 34 kontrole interwencyjne. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 119 decyzji administracyjnych, w tym 1 zakazującą wprowadzania produktu do obrotu. W toku działań kontrolnych nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 1850,00zł. Wystosowano 2 wystąpienia, w tym w sprawie obowiązków przedsiębiorcy w zakresie wprowadzania żywności do obrotu oraz w sprawie procedur mycia i dezynfekcji.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego najwięcej nieprawidłowości stwierdzano w zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego sprawując nadzór przeprowadzili w omawianej grupie obiektów 125 kontroli i rekontroli, w tym 3 interwencyjne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał w sumie 60 decyzji administracyjnych. Na osoby winne zaniedbań nałożono 3 grzywny w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 900,00zł. Wystosowano 9 wystąpień, głównie w sprawie jakości żywienia.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości w zakładach sektora spożywczego skontrolowanych w roku 2017 należały:

- uchybienia w zakresie realizacji procedur GHP i GMP oraz HACCP,
- braku informacji na temat wykazu składników oferowanych potraw, w tym wyróżnienia składników powodujących alergię lub reakcje nietolerancji,
- braku znakowania w miejscu sprzedaży środków spożywczych oferowanych do sprzedaży luzem,
- warunków magazynowania, pakowania i sprzedaży,
- braku szkoleń personelu.

Pracownicy Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej oprócz kontroli przeprowadzonych z wykorzystaniem arkuszy oceny stanu sanitarnego dokonywali również n.w. kontrole tematyczne:

1. Ocena znakowania środków spożywczych stosowanych jako surowiec w produkcji artykułów spożywczych oraz znakowania środków spożywczych wytwarzanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości znakowania środków spożywczych zawierających GMO, środków spożywczych wprowadzanych do obrotu luzem, w tym mięsa i przetworów mięsnych, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich.

2. Ocena higieny produkcji potraw (wyrobów gotowych), zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego surowców, półproduktów i potraw (wyrobów gotowych).

3. Ocena higieny obrotu artykułami spożywczymi, zachowania łańcucha chłodniczego oraz przestrzegania terminów przydatności do spożycia (dat minimalnej trwałości) wprowadzanej do obrotu żywności.

4. Ocena higieny produkcji oraz jakości sposobu żywienia, w tym w miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży.

5. Ocena stopnia wdrożenia zasad GHP/GMP oraz procedur opartych na zasadach systemu HACCP.

6. Ocena warunków stosowania i znakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

7. Ocena prawidłowości wprowadzania do obrotu żywności suplementów diety i środków specjalnego przeznaczenia.

8. Ocena warunków higienicznych zbioru, transportu, przechowywania produktów produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego.

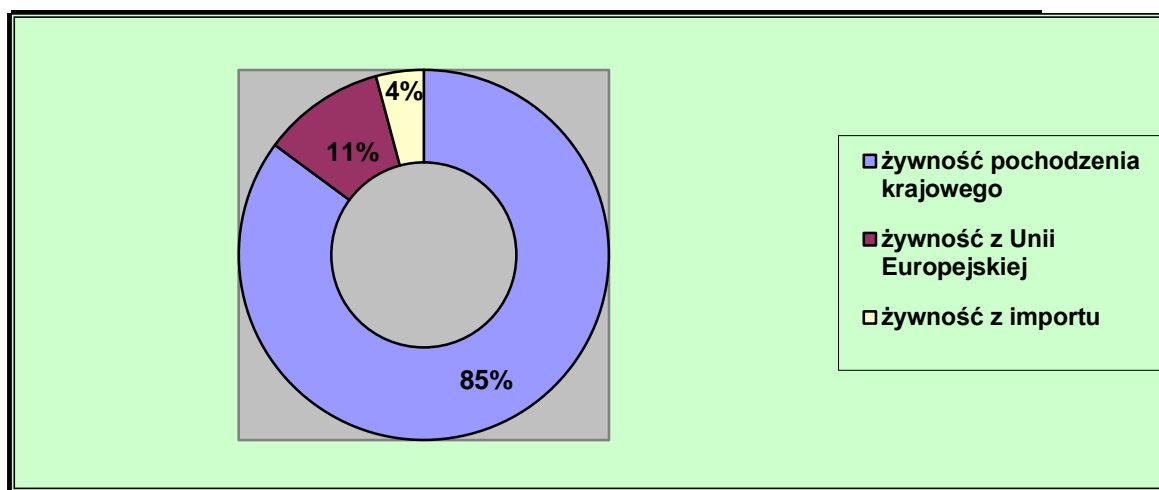
W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli przeprowadzonych w roku 2017 łącznie wydano 189 decyzji administracyjnych oraz nałożono 18 mandatów na łączną kwotę 2800 zł. Ponadto wystosowano 11 wystąpień do przedsiębiorców i kierownictwa zakładów.

2. Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego.

W roku 2017 łącznie zbadano laboratoryjnie 181 próbek, w tym 168 próbek żywności, 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 10 próbek sanitarnych oraz 1 próbkę produktu kosmetycznego. Ponadto pobrano 1 próbkę posiłku obiadowego w celu oznaczenia wartości odżywczej.

Struktura zbadanych próbek żywności ze względu na pochodzenie

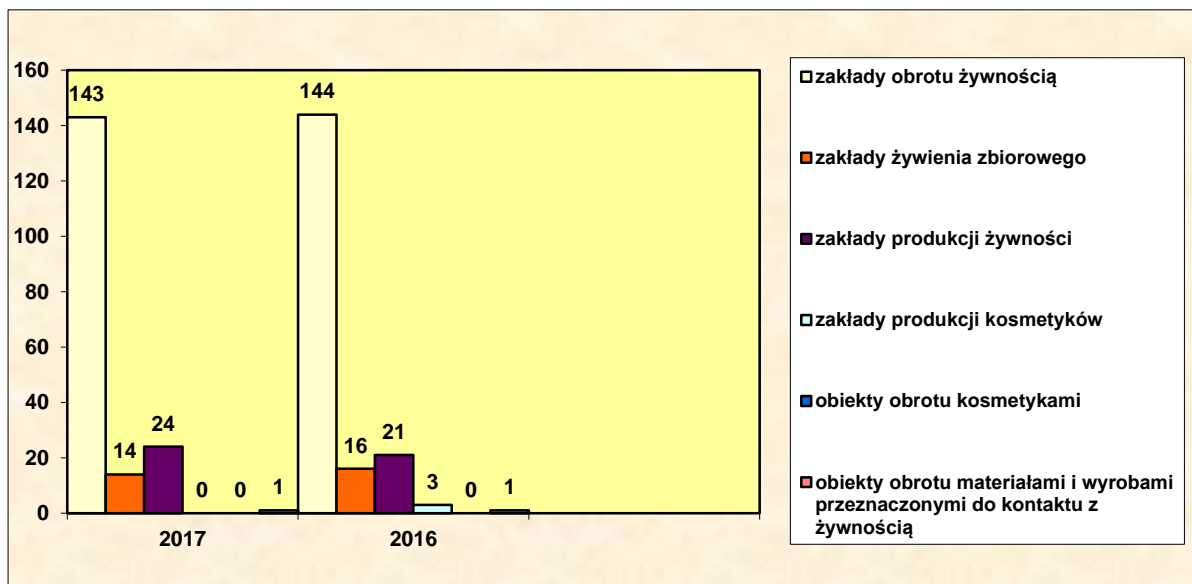

W zakładach produkcji żywności pobrano 24 próbki, w tym 20 próbek żywności i 4 próbki sanitarne, w zakładach obrotu żywnością pobrano 143 próbki, w tym 137 próbek żywności, 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 3 wymazy sanitarne oraz 1 próbkę wyrobu kosmetycznego. Z ogółu próbek pobranych z zakładów obrotu żywnością zakwestionowano 8 próbek żywności z uwagi na niewłaściwe znakowanie, w tym 3 próbki suplementów diety oraz 5 próbek masła.

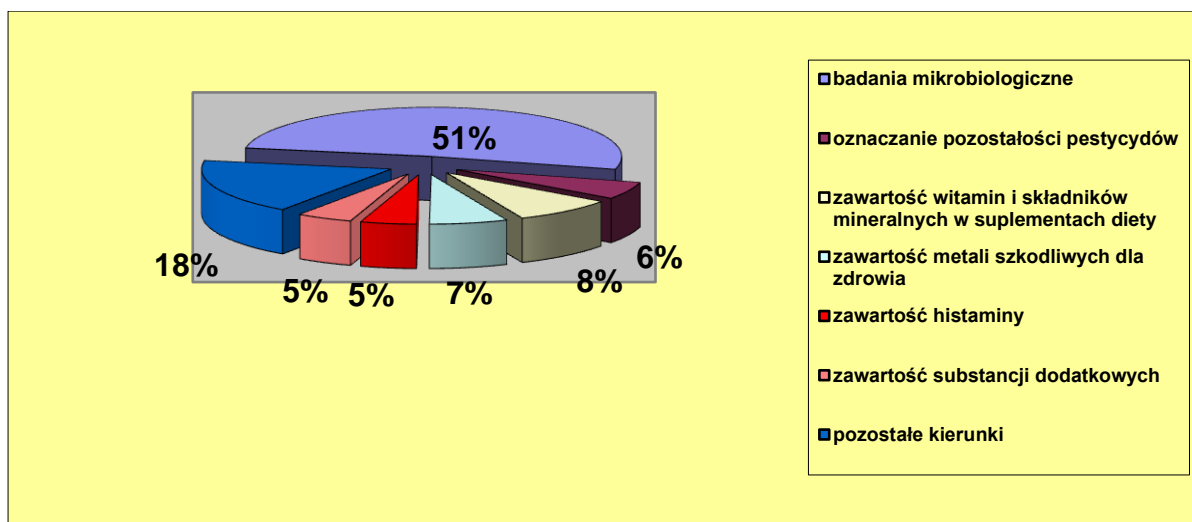
W zakładach żywienia zbiorowego pobrano 11 próbek kontrolnych posiłków oraz 3 próbki wymazów sanitarnych. Nie kwestionowano próbek.

Szczegółowe informacje odnośnie zbadanych asortymentów i kierunków badań przedstawiono na nw. wykresach.

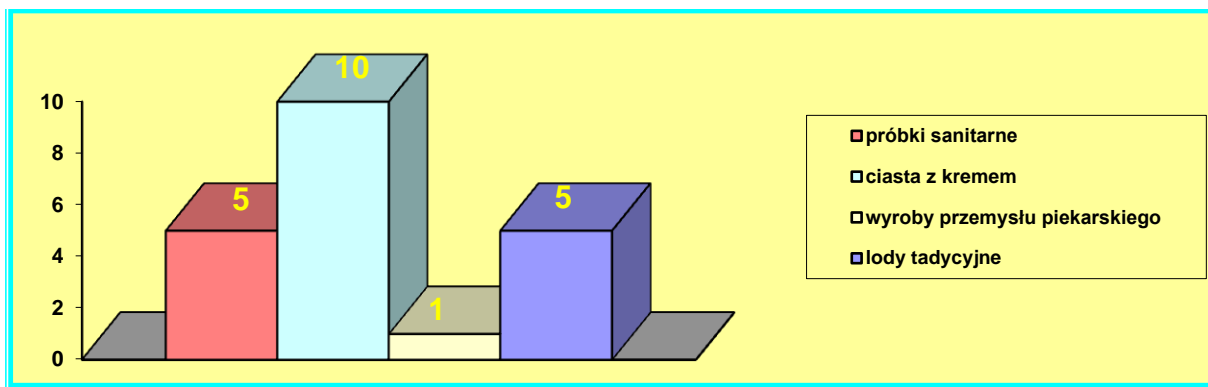
Liczba próbek pobranych w poszczególnych grupach obiektów w roku 2016 i 2017

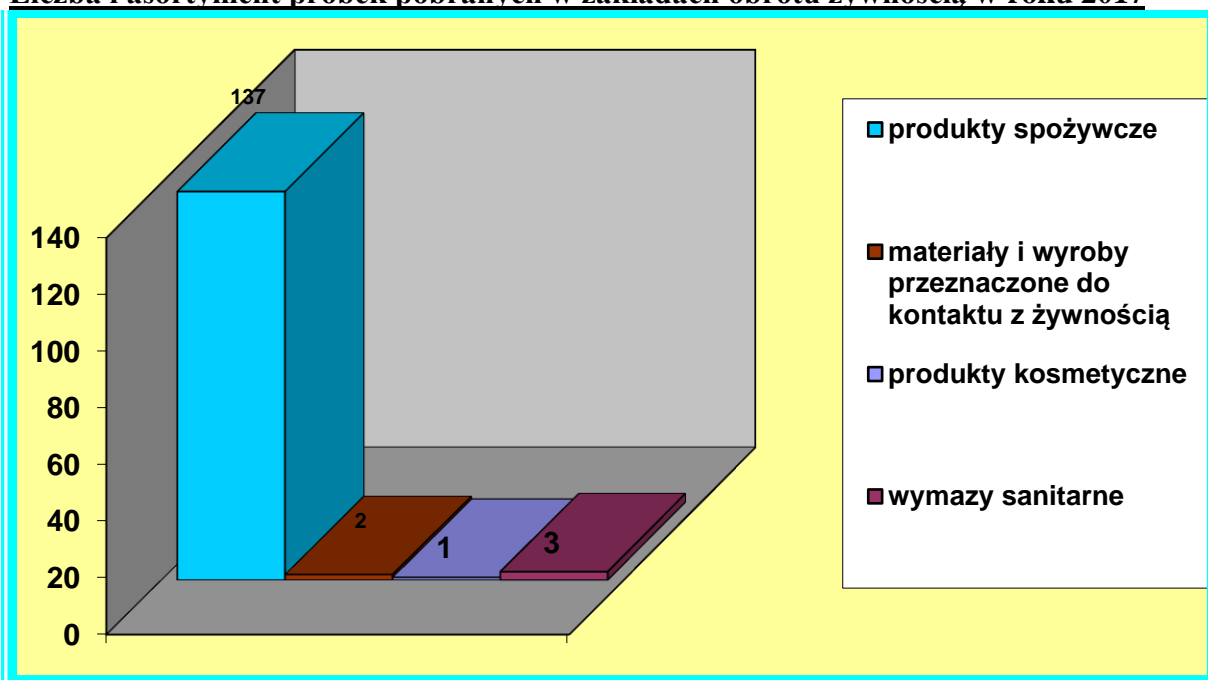
Struktura zbadanych w 2017 roku próbek żywności ze względu na kierunek badań

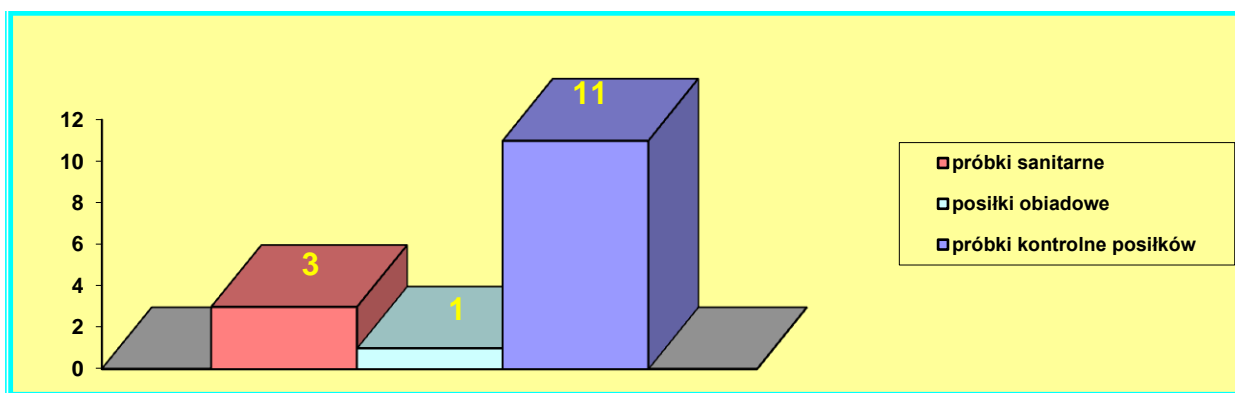
Liczba i asortyment próbek pobieranych w zakładach produkcji żywności w roku 2017

Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach obrotu żywnością w roku 2017

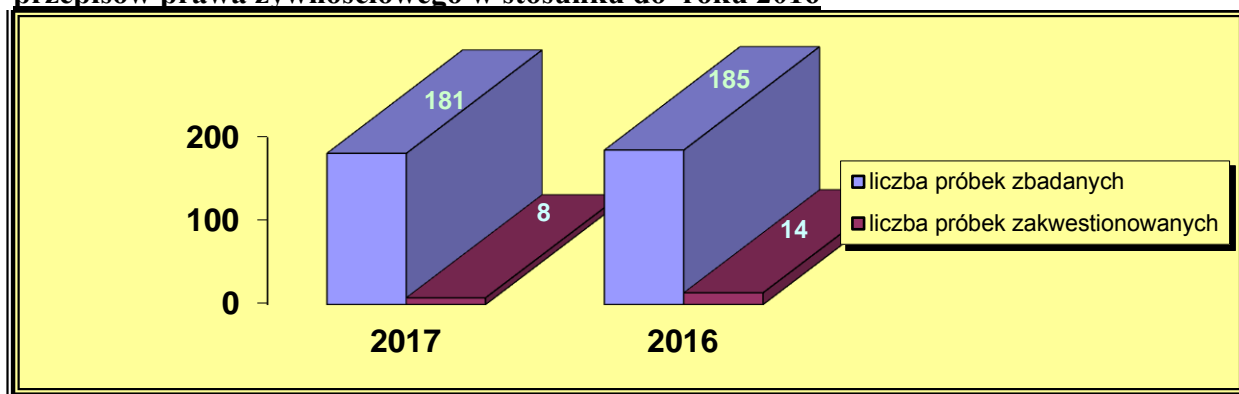

Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach żywienia zbiorowego w roku 2017

Liczba zbadanych próbek i próbek kwestionowanych ze względu na naruszenie przepisów prawa żywnościowego w stosunku do roku 2016

III. Nadzór nad jakością zdrowotną produktów z importu wwożonych na teren powiatu grajewskiego

W 2017 r. przedsiębiorcy powiatu grajewskiego nie składali do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie wniosków o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej partii wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością lub partii środka spożywczego/dozwolonej substancji dodatkowej/składnika żywności. W związku z powyższym nie prowadzono kontroli granicznych w miejscach docelowego przeznaczenia.

IV. Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

Badaniami sposobu żywienia w 2017 roku objęto 34 obiekty żywienia, co stanowi 72,34% ogółu tego typu zakładów ujętych w ewidencji (w 2016r. badaniami objęto

26 obiektów, co stanowiło 56,52 % wszystkich obiektów tego typu). Oceniono:

- 5 jadłospisów w ośrodkach wczasowych,
  - 3 jadłospisy na koloniach i obozach,
  - 16 jadłospisów w szkołach, w tym 10 z żywieniem cateringowym,
  - 1 jadłospis w domu opieki społecznej,
  - 6 jadłospisów w stołówkach w przedszkolach, w tym 3 z żywieniem cateringowym,
  - 2 jadłospisy w zakładach usług cateringowych świadczących usługi cateringowe dla obozów oraz szpitala, szkół i przedszkola,
  - 2 jadłospisy w zakładach żywienia zbiorowego otwartego świadczących usługi cateringowe w zakresie dostarczania posiłków dla szkół oraz obiektu wypoczynku letniego.
- Zakwestionowano 6 jadłospisów w szkołach, w tym 5 z żywieniem cateringowym

ze względu na fakt, iż nie zawsze podawano potrawy stanowiące źródło pełnowartościowego białka zwierzęcego.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wystosowano 7 wystąpień do dyrektorów szkół oraz zakładu przygotowującego posiłki dla ww. szkół, w których wpływ stwierdzonych nieprawidłowości na zdrowie konsumentów oraz wskazano na konieczność działań w celu ich wyeliminowania.

W ramach realizacji „**Planu pobierania próbek materiałów do oceny jakości sposobu żywienia**” w zakładzie opieki społecznej z żywieniem cateringowym pobrano 1 próbkę posiłku obiadowego. Wyniki badań wykazały przekroczenie dopuszczalnych różnic między obliczeniami teoretycznymi a wynikami uzyskanymi na drodze analizy chemicznej dla energii i tłuszczu, stwierdzono także zawyżoną zawartość NaCl. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wystosowano wystąpienie informujące o stwierdzonych nieprawidłowościach i wpływie na zdrowie oraz wskazujące na konieczność podjęcia działań celem wyeliminowania powyższych nieprawidłowości.

V. Działalność administracyjna i represyjna będąca wynikiem urzędowych kontroli żywności na przestrzeni lat 2015-2017

Rok	Ilość obiektów ewidencji	Ilość przeprowadzonych kontroli	Ilość wydanych decyzji	Ilość mandatów	Suma mandatów
2015	566	428	232	11	1600
2016	545	393	242	18	3350
2017	520	403	189	18	2800

VI. Wnioski

1. W roku 2017 stan techniczno - sanitarny skontrolowanych zakładów, które zostały ocenione w oparciu o kryteria ujęte w arkuszu oceny zakładu w większości grup obiektów nie uległ pogorszeniu w stosunku do roku poprzedniego, podobnie jak w roku 2016 nie stwierdzono zakładów niezgodnych, jednak w dalszym ciągu stwierdza się nieprawidłowości. W związku z powyższym konieczna jest kontynuacja działań mających na celu mobilizację przedsiębiorców do poprawy sytuacji w powyższym zakresie, a także konsekwentne egzekwowanie od przedsiębiorców nakładanych obowiązków prawa żywnościowego.

2. W stosunku do roku 2016 zmniejszył się odsetek próbek kwestionowanych, przy czym podobnie jak w roku ubiegłym nie kwestionowano próbek pobranych w zakładach produkcji. Zakwestionowane ze względu na nieprawidłowe znakowanie próbki zostały pobrane w zakładach obrotu żywnością

3. W porównaniu do roku 2016 stwierdzono niewielki wzrost zakładów z wdrożonym systemem GHP/GMP i HACCP, tym niemniej występują zakłady, w których nie

wdrożono systemów. W związku z powyższym konieczne są dalsze działania w kierunku mobilizowania przedsiębiorców do wdrażania systemów GHP/GMP i HACCP.

4. W roku 2017 stwierdzono pogorszenie jakości żywienia w placówkach zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego o czym świadczy zwiększenie odsetka kwestionowanych jadłospisów. Szczególnie niepokojący jest fakt, iż stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły żywienia dzieci i młodzieży. Z uwagi na powyższe konieczne jest kontynuowanie działań w powyższym zakresie.

EPIDEMIOLOGIA

Ocena podmiotów wykonujących działalność leczniczą w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych i zapobiegania chorobom zakaźnym.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą na terenie powiatu grajewskiego. W 2017 roku pełniono nadzór nad **42** placówkami, w tym:

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze:

przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria – **17**,
pogotowie ratunkowe – **1**,
inne zakłady opieki zdrowotnej – **1**

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową:

indywidualne praktyki lekarskie - **6**,
indywidualne praktyki lekarzy dentyków – **11**,
indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie – **4**,
indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków – **1**,
indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek – **1**.

Podmioty lecznicze oceniane były w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, w tym prawidłowości prowadzonych procesów sterylizacji, dezynfekcji i postępowania z odpadami niebezpiecznymi pochodzenia medycznego.

W 2017 roku pracownicy Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie przeprowadzili 53 kontrole sanitarne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Nie wydano decyzji zobowiązujących do poprawy stanu sanitarno – technicznego. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą należy określić jako dobry.

Na dzień 31.12.2017r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie zarejestrowanych było 22 autoklawy, w tym 10 – znajdowało się w podmiotach, leczniczych, a 12 w praktykach zawodowych. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że sterylizacja prowadzona jest skutecznie, zgodnie z opracowanymi

procedurami, dokumentacja z powyższego zakresu jest kompletna we wszystkich placówkach i podlega archiwizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.

Podmioty, które nie wykonują sterylizacji we własnym zakresie zawarły umowy z placówkami posiadającymi system zarządzania jakością ISO.

We wszystkich podmiotach wykonujących działalność leczniczą przestrzegane są procedury sanitarne dotyczące postępowania ze sprzętem i materiałami sterylnymi. Stosowane są właściwe opakowania sterylizacyjne, przestrzegane są warunki oraz daty przechowywania sprzętu i materiałów sterylnych.

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi pochodzenia medycznego prowadzona jest prawidłowo w miejscu ich wytwarzania i składowania. Wszystkie placówki, w których wytwarzane są odpady medyczne mają wydzielone pomieszczenia i urządzenia do składowania odpadów, stosują prawidłowe pojemniki na odpady medyczne o ostrych końcówkach oraz posiadają podpisane umowy z firmami świadczącymi usługi w zakresie odbioru i przekazywania odpadów do utylizacji.

Choroby zakaźne

Na terenie powiatu grajewskiego sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w 2017r. była stabilna. Największy wzrost zachorowań odnotowuje się w przypadku grypy – 3804 zachorowania, w stosunku do ubiegłego roku liczba zachorowań wzrosła się o 1149 zachorowań. W występowaniu niektórych chorób takich jak: kleszczowe zapalenie mózgu, wirusowe zakażenie jelitowe inne określone obserwujemy niewielki spadek w porównaniu do poprzedniego roku. W przypadku zachorowań na ospę wietrzną odnotowuje się znaczny wzrost liczby zachorowań w stosunku do roku 2016, wzrost o 61 zachorowań, natomiast ilość zachorowań na boreliozę utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2017 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie zostało zgłoszone ogółem 643 zachorowań, przeprowadzono 315 wywiadów epidemiologicznych i pobrano 155 próbek od nosicieli pałeczek Salmonella.

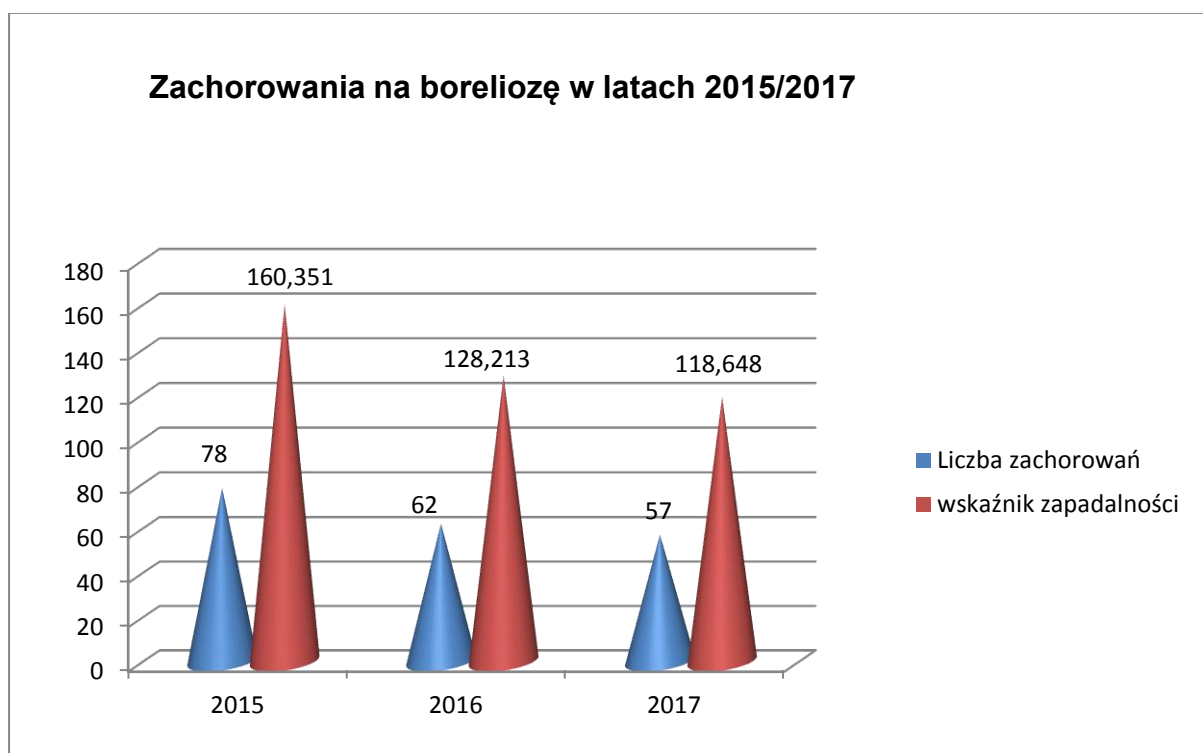
**SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA Z TERENU POWIATOWEJ STACJI
SANITARNO -EPIDEMIOLOGICZNEJ W GRAJEWIE ZA 2017r.**

Lp	Jednostka chorobowa	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności
1.	Salmonellozy zatrucia pokarmowe	25	52,038
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile	7	14,570
3.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	42	87,425
4.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	13	27,060
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	25	52,038
6.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	12	24,978
7.	Tularemia	1	2,081
8.	Krztusiec	1	2,081
9.	Płonica (szkarlatyna)	14	29,141
10.	Choroba meningokokowa inwazyjna posocznica	1	2,081
11.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna – róża	1	2,081
12.	Kiła wczesna	1	2,081
13.	Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie	1	2,081
14.	Borelioza (choroba z Lyme)	57	118,648
15.	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	17	35,386
16.	Kleszczowe zapalenie mózgu	4	8,326
17.	Ospa wietrzna	151	314,314
18.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B – przewlekłe i BNO	6	12,489
19.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C: wg definicji przypadku – 2014r.	6	12,489
20.	AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności	3	6,244
21.	Nowo wykryte zakażenia HIV	6	12,489
22.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	2	4,163
23.	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae, inwazyjna inna określona i	1	2,081

	nieokreślona		
24.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	1	2,081
25.	Grypa	Ogółem – 3804	7,918
		0-4 – 735	1,529
		5-14 – 857	1,783
		15-64-1511	3,145
		65>701	1,459

1. Zachorowalność na boreliozę w latach 2015/2017

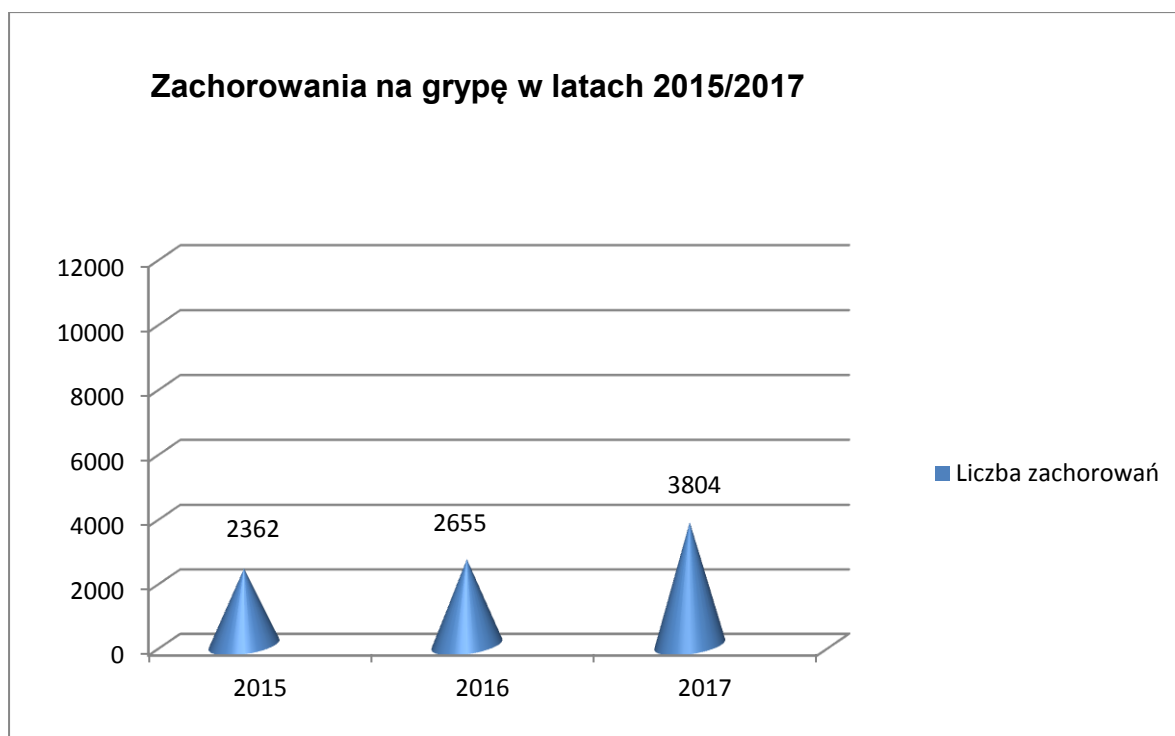
rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2015	78	160,351
2016	62	128,213
2017	57	118,648

Powiat grajewski jest terenem endemicznym dla boreliozy, zachorowania są związane z istnieniem terenów przyrodniczych, w których krążą przenoszące zakażenia kleszcze, w 2017r. możemy zaobserwować niewielki spadek zachorowań na boreliozę w stosunku do 2016 roku.

2.Zachorowalność na grypę w latach 2015/2017

rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2015	2362	4,855
2016	2655	5,490
2017	3804	7,918

Na podstawie przedstawionego wykresu możemy stwierdzić, iż w 2017r. wystąpił wzrost zachorowań na grypę, wzmożoną zachorowalność odnotowano w okresie od listopada do marca. W ciągu całego roku nie zarejestrowano zachorowania na grypę wywołaną wirusem AH1N1. **Od 01.01.2018r. do 15.02.2018r.** zarejestrowano **łącznie 1143** zachorowań na grypę w poszczególnych grupach wiekowych:

0-4 r.ż. – 213 osób

5-14 r.ż. – 298 osób

15-64r.ż. - 445 osób

powyżej 65 r.ż. – 187 osób

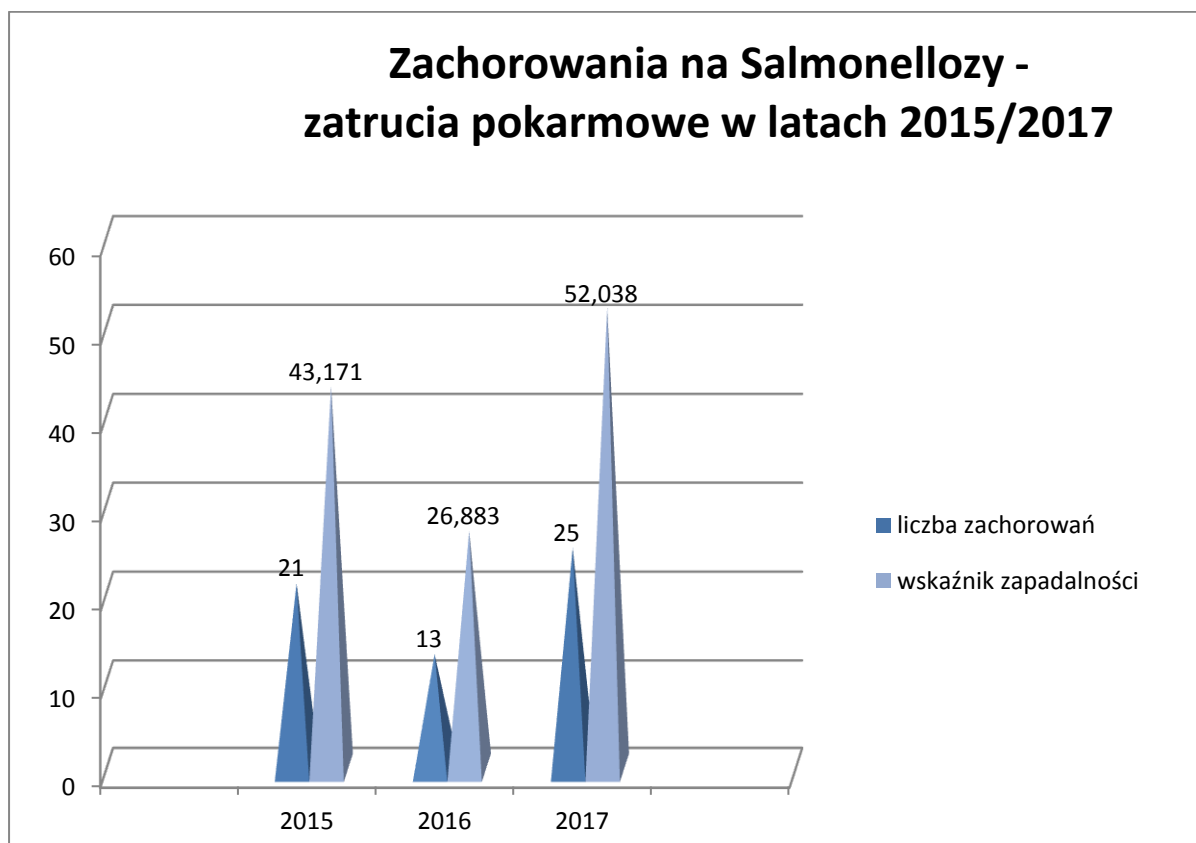
nie zarejestrowano zachorowań na grypę wywołaną wirusem AH1N1, zarejestrowano 4 zachorowania na grypę wywołaną wirusem typu B.

Według MZ - 54 sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych za rok 2017 na terenie powiatu grajewskiego zaszczepiło się p/grypie sezonowej 1003 osób w różnych przedziałach wiekowych.

3. Zachorowalność na Salmonellozy – zatrucia pokarmowe w latach 2015/ 2017

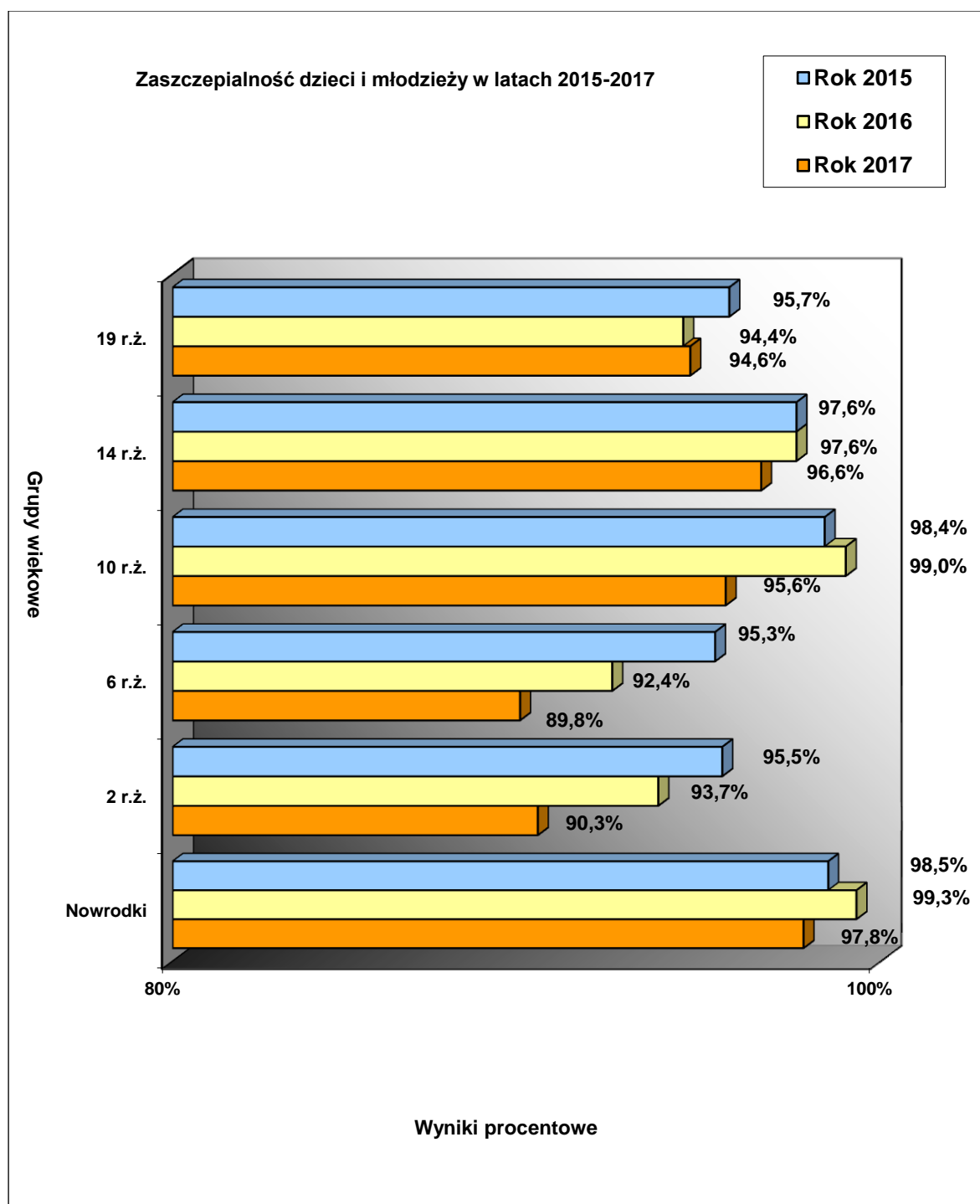
rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2015	21	43,171
2016	13	26,883
2017	25	52,038

Na przestrzeni 3 lat obserwuje się wzrost zachorowań na zakażenia wywołane pałeczkami Salmonella; ilość zachorowań w 2015r jest porównywalna do roku 2017, wiek osób zakażonych waha się od 13 miesięcy do 76 roku życia. Wśród tych zachorowań nie wystąpiły rodzinne ani zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych.

Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych

Na terenie powiatu grajewskiego znajduje się 19 punktów szczepień. W 2017 roku przeprowadzono ogółem 16 kontroli. Szczepienia ochronne w 2017 roku były realizowane zgodnie z aktualnym Programem Szczepień Ochronnych, objęto nimi 3417 dzieci i młodzieży szkolnej (dane wg sprawozdania MZ-54 za 2017r.). Na terenie powiatu grajewskiego w 2017r. nie wystąpił żaden odczyn poszcapienny.

Ocena sanitarna powiatu z zakresu Higieny Komunalnej za 2017 rok

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz indywidualne urządzenia wodociągowe

W ramach monitoringu jakości wody do spożycia skontrolowano 14 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w których prowadzony był monitoring kontrolny i przeglądowy, w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, a także w ramach kontroli wewnętrznej. Próby wody do badań laboratoryjnych pobierano zgodnie z harmonogramem na rok 2017.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wody przeznaczonej do spożycia zaplanowano **32 próby** w ramach monitoringu kontrolnego oraz **15 prób** w ramach monitoringu przeglądowego. Wszystkie zaplanowane próby zostały pobrane. Dodatkowo pracownicy pobrali **12 prób** w ramach kontroli sprawdzających.

Ponadto administratorzy wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, realizując kontrolę wewnętrzną pobrali **64 próby** wody przeznaczonej do spożycia w ramach monitoringu kontrolnego i **15 prób** wody w ramach monitoringu przeglądowego.

We wszystkich obiektach przeprowadzono kontrole kompleksowe tj. **14 kontroli**.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości prowadzono postępowanie administracyjno-egzekucyjne

wydano ogółem **18 decyzji** w tym:

1 decyzję prolongującą (dot. stanu technicznego SUW w Szczuczynie),

8 decyzji umarzających,

8 decyzji płatniczych,

1 decyzję na przekroczenie fizykochemiczne (dot. wod. Radziłów).

Wydano **66** ocen okresowych o jakości wody przeznaczonej do spożycia i **5** ocen obszarowych rocznych o jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2017r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie było również **7** indywidualnych ujęć wody. Administratorzy tych obiektów realizując kontrolę wewnętrzną pobrali **23 próby** wody przeznaczonej do spożycia w ramach monitoringu kontrolnego oraz **5 prób** wody w ramach monitoringu przeglądowego.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości prowadzono postępowanie administracyjno-egzekucyjne

wydano ogółem **4 decyzje** w tym:

2 decyzje umarzające,

1 decyzję płatniczą.

1 decyzja wygaszająca

Wydano **19** ocen okresowych o jakości wody przeznaczonej do spożycia i **5** ocen obszarowych rocznych o jakości wody przeznaczonej do spożycia.

Obiekty użyteczności publicznej

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie znajdowało się **151** obiektów pełniących funkcję użyteczności publicznej. Spośród ogólnej liczby obiektów objętych ewidencją w 2017 roku, skontrolowano 127 obiektów.

Ustępy publiczne i ogólnodostępne

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2017r. znajdował się 1 ustęp publiczny, w którym nie stwierdzono uchybień.

Pływalnie kryte

Na terenie powiatu w roku 2017 znajdowały się **2** pływalnie: przy Pensjonacie „Raj” w Rajgrodzie (działająca od lutego 2015 roku) oraz Pływalnia Miejska w Grajewie (działająca od października 2015 roku).

Pływalnia przy Pensjonacie „Raj” w Rajgrodzie od dnia 10.01.2017r. pozostaje zamknięta, do czasu doprowadzenia wody do dobrej jakości.

Z Pływalni Miejskiej w Grajewie w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano **6 prób** wody do badań laboratoryjnych. Badanie wykazało przekroczenie parametru chlor związany w niecce sportowej. Przeprowadzone działania naprawcze doprowadziły wodę do dobrej jakości.

W ramach kontroli wewnętrznej zarządca pływalni dwa razy w miesiącu pobierał wodę do badań laboratoryjnych (łącznie **138 prób** wody). Przeprowadzane badania wykazały przekroczenia parametrów: ogólna liczba mikroorganizmów w 36°C po 48 godz., chloroform, suma THM. Przeprowadzane na bieżąco działania naprawcze doprowadziły wodę do dobrej jakości.

Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli

W roku 2017r. zarejestrowano **6** miejsc wykorzystywanych do kąpieli. Próby pobierane były przez organizatorów miejsc. Jakość woda była dobrej jakości. Wydano **11 ocen** jakości wody przydatnej do kąpieli.

Domy pomocy społecznej, inne placówki organizacyjne pomocy społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę oraz noclegownie i domy dla bezdomnych

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2017r. znajdowały się **2** obiekty pomocy społecznej (**1** Środowiskowy Dom Samopomocy, **1** Dom Dziennego Pobytu - Klub Seniora). W grupie tej nie stwierdzono obiektów ze złym stanem higieniczno-sanitarnym i technicznym.

Obiekty hotelarskie

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2017r. był **1** Pensjonat „Raj” w Rajgrodzie. Przeprowadzona kontrola kompleksowa nie wykazała uchybień.

Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W 2017r. w ewidencji było **29** obiektów noclegowych (w tym 8 ośrodków wczasowych, 13 pokoi noclegowych, 8 gospodarstw agroturystycznych).

Dokonano **22** kontroli:

- **4** kontroli kompleksowych **ośrodków wczasowych**. Stan sanitarno – techniczny w **3** skontrolowanych obiektach był dobry, natomiast w **1** obiekcie był zły, tj.: w Ośrodku

Wypoczynkowym „Rybitwa”, Czarna Wieś, 19-206 Rajgród. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- ✓ stanu sanitarno – technicznego stelaży kabin prysznicowych w domkach
- ✓ stanu sanitarno – technicznego podłóg i ścian w domkach
- ✓ stanu sanitarnego pościeli będącej na wyposażeniu domków.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami w w/w ośrodku wydano decyzję administracyjną z terminem wykonania do 31.05.2018r.

- **13** kontroli kompleksowych pokoi noclegowych – uchybień nie stwierdzono
- **4** kontroli kompleksowych gospodarstw agroturystycznych – uchybień nie stwierdzono.

Nie dokonano kontroli w **8** obiektach (4 ośrodków wczasowych, 4 gospodarstw agroturystycznych) ponieważ 4 obiekty zawiesiły działalność, 4 obiekty podczas prób kontroli pozostawały zamknięte.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i inne, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w roku 2017 ujętych było **73** obiektów świadczące usługi, tj.: **38** zakładów fryzjerskich (doszły 3 zakłady, 3 zdjęto z ewidencji), **22** zakładów kosmetycznych (doszło 7 zakładów, 2 zdjęto z ewidencji), **7** zakładów odnowy biologicznej (doszły 2 zakłady, 2 zdjęto z ewidencji), **6** obiektów świadczących łącznie więcej niż jedną usługę (doszły 4 zakłady, 2 zdjęto z ewidencji). Przeprowadzono **62** kontrole. W grupie tej nie stwierdzono obiektów ze złym stanem higieniczno-sanitarnym i technicznym.

W 2017 roku nie skontrolowano **9** zakładów, tj.: 2 zakładów fryzjerskich (zawieszona działalność), 4 zakładów kosmetycznych (1 zawiesił działalność, 3 doszły pod koniec 2017r.), 1 odnowy biologicznej (zawiesił działalność) oraz 2 zakładów świadczących łącznie więcej niż jedną usługę (doszły pod koniec 2017r.).

Dworce autobusowe, dworce i stacje kolejowe

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2017r. znajdowały się **2** stacje kolejowe (przystanki PKP). Stan sanitarno-techniczny kontrolowanych przystanków nie budził zastrzeżeń.

Przystanie jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w roku 2017 ujęta była **1** przystań jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych. Stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń.

Tereny rekreacyjne

W 2017 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie obejmował nadzorem **7** terenów rekreacyjnych dla dzieci – wszystkie skontrolowano, ze zwróceniem szczególnej uwagi na miejsca wypoczynku dla dzieci (stan techniczny urządzeń małej architektury, stan sanitarno – techniczny piaskownic m.in. częstotliwość wymiany piasku). Naruszeń nie stwierdzono.

Cmentarze

W ewidencji PSSE w Grajewie było **15** cmentarzy, skontrolowano **9** cmentarzy (**6** nie ujęto w planach kontroli na 2017 rok). Podczas kontroli nie stwierdzono naruszeń sanitarno – technicznych.

Domy przedpogrzebowe

W ewidencji w 2017 roku znajdowały się **2** obiekty zarejestrowane jako domy przedpogrzebowe oraz **1** obiekt posiadający jedynie środki transportu do przewozu zwłok. Podczas kontroli w/w obiektów nie stwierdzono naruszeń.

Inne obiekty

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2017r. znajdowało się **18** innych obiektów:

- **1** poczekalnia PKS – skontrolowano, nie stwierdzono naruszeń,
- **1** przystanek PKS – skontrolowano, nie stwierdzono naruszeń,
- **5** stacji paliw – stan sanitarno – techniczny w **4** skontrolowanych obiektach był dobry, natomiast w **1** obiekcie był zły, tj.: w Stacji Paliw „Nasza” w Grajewie, ul. Kopernika 26. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły stanu sanitarno – technicznego drzwi do kabin w toalecie męskiej. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami w w/w stacji wydano decyzję administracyjną. Na koniec roku wydana decyzja została wykonana.
- **1** pralnia Chemiczna - Magiel Elektryczny – skontrolowano, nie stwierdzono naruszeń.
- **4** obiekty sportowe (2 stadiony miejskie i 2 hale sportowe) – kontroli poddano wszystkie 4 obiekty, w których nie stwierdzono naruszeń;
- **1** Grajewskie Centrum Kultury (Dom Kultury i Kino) – skontrolowano, naruszeń nie stwierdzono.
- **1** GCK „Klub Hades” – skontrolowano, naruszeń nie stwierdzono.

Zakłady opieki zdrowotnej

Pod nadzorem Higieny Komunalnej PSSE w Grajewie w roku 2017 były **4** obiekty (**2** obiekty należące do NZOZ „Medicus” (w Grajewie i w Rajgrodzie), **1** obiekt należący do s.c. „Fenix” w Grajewie oraz **1** obiekt – Filia Pogotowia Ratunkowego w Grajewie podlegająca pod Wojewódzką Stację Pogotowia Ratunkowego SPZOZ w Łomży). Przeprowadzono **4** kontrole, naruszeń nie stwierdzono.

Środki transportu

Pracownicy PSSE w Grajewie w 2017r. przeprowadzili ogółem **20** kontroli środków transportu. W liczbie tej znalazło się: **11** autobusów komunikacji publicznej, **3** samochody do przewozu chorych, **6** samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Nie stwierdzono naruszeń.

Zdjęto z ewidencji **1** obiekt świadczący usługi transportowe: Zakład Pogrzebowy „Arka” ul. Konstytucji 3 Maja, 19-200 Grajewo

Postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

W ewidencji w 2017 roku znajdowały się **2** obiekty zarejestrowane jako domy przedpogrzebowe. Podczas kontroli w/w obiektów nie stwierdzono naruszeń.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie wpłynęło **11 wniosków** o ekshumację.

Zgodnie z procedurą – wydano **11 decyzji** zezwalających na ekshumację. Prowadzono na bieżąco nadzór nad ekshumacją zwłok, dokonano **13 kontroli**. Na bieżąco wydawano zezwolenia na sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy: wydano **9 postanowień** z pozytywną opinią.

Nadzór nad stanem sanitarnym miast i gmin

- współpracowano z jednostkami terytorialnymi w związku z przygotowaniem do sezonu 2017r. - wystosowano **2 wystąpienia**;
- współpracowano z pionem PZ - dokonywano comiesięcznej oceny przestrzegania zakazu palenia w kontrolowanych obiektach;
- współpracowano z pionem HDM w sprawie jakości wody w placówkach oświatowych i placówkach wypoczynku, podłączonych do wodociągów oraz jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli;
- współpracowano z jednostkami samorządowymi (dokonywano analiz na potrzeby władz samorządowych) – informowano o jakości wód z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia - wystawiono **66 ocen** o jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz **7 obszarowych ocen** jakości wody przeznaczonej do spożycia;
- rozpatrzono **14 wniosków** o wydanie zezwolenia na organizowanie imprez masowych – wydano **14 pozytywnych opinii**;

Utrzymanie systemu jakości w działalności nadzorczej

W 2017r. systematycznie wdrażano obowiązujące procedury w higienie komunalnej. Działalność dostosowywano do wydawanych zarządzeń.

- dokonano oceny stanu sanitarnego powiatu grajewskiego z zakresu higieny komunalnej z sezonu letniego 2017r. w części opisowej i tabelarycznej
- przesyłano dla Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku comiesięczną ocenę powiatu stanu sanitarnego powiatu grajewskiego z zakresu higieny komunalnej.

Podnoszenie kwalifikacji pracowników Higieny Komunalnej

- pracownicy brali udział w 11 wewnętrznych szkoleniach planowanych w tym w jednym z udziałem radcy prawnego
- w dwóch zorganizowanych przez PPWIS w Białymstoku
- na bieżąco zapoznawali się z wydawanymi przepisami prawnymi
- korzystano z informacji ukazujących się w Internecie dotyczących merytorycznych zagadnień a także w zakresie przepisów prawa mają dostęp do:
  - ✓ zbioru aktów prawnych prowadzonych przez wyznaczonego pracownika w komórce,
  - ✓ zbioru archiwalnych Dzienników Ustaw, Monitorów i Dzienników Urzędowych Ministra Zdrowia,
  - ✓ elektronicznego systemu informacji prawnej Lex,
  - ✓ stron internetowych takich jak np.: <http://rcl.gov.pl>,
  - ✓ strona WSSE w Białymstoku i strona GIS.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

STAN SANITARNO-HIGIENICZNY PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA ORAZ PLACÓWEK WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE POWIATU GRAJEWSKIEGO W 2017 ROKU.

W 2017 roku pod nadzorem Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Grajewie na terenie powiatu grajewskiego było (stan na 31 grudnia 2017r): 44 stałych obiektów oświatowo-wychowawczych (1 żłobek, 19 przedszkoli/innych form wychowania przedszkolnego, 18 szkół podstawowych samodzielnych, 2 gimnazja samodzielne, 3 zespoły szkół / w skład których wchodzi: 3 przedszkola + 3 szkoły podstawowe), 1 placówka pracy pozaszkolnej (szkoła muzyczna) oraz 43 skontrolowanych placówek wypoczynku dzieci i młodzieży (6 placówki zimowego wypoczynku i 37 placówek letniego wypoczynku).

W 2017r. dokonano 98 kontroli, wydano 9 decyzji administracyjnych (merytorycznych), w tym 5 zmieniających termin wykonania zaleceń. Podczas 3 kontroli szkół podstawowych stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły: złego stanu technicznego: szkolnych pomieszczeń sanitarnych, sufitów, podłóg w klasach, stolarki okiennej i drzwiowej, braku osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania.

Warunki zdrowotne w placówkach nauczania i wychowania określano na podstawie oceny:

- bazy lokalowej w zakresie przygotowania do potrzeb tego typu placówek, zaopatrzenia w instalację: kanalizacyjną, wodociągową i wentylacyjną;
- stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego obiektów;
- organizacji procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć oraz dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii;
- zgodności gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie;
- form prowadzonego dożywiania w szkołach;
- warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Baza lokalowa i stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

W wyniku prowadzonego nadzoru warunki sanitarno-higieniczne w obiektach ulegają systematycznej poprawie. Jednak w dalszym ciągu istnieją placówki działające w obiektach nie spełniających warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.

PRZEDMIOT OCENY	ROK 2017	
	Liczba placówek	%
Liczba skontrolowanych obiektów stałych	44	100
Placówki w budynkach nieprzystosowanych	1	2,27 %
Budynki w złym stanie technicznym	0	0
Budynki w złym stanie higienicznym	0	0
Placówki w budynkach bez wodociągów	0	0
Placówki w budynkach bez kanalizacji	0	0
Niewystarczająca liczba urządzeń ustępowych	0	0
Korzystanie z ustępów zewnętrznych	0	0

Warunki zdrowotne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu grajewskiego ulegają systematycznej poprawie. Nadal jednak istnieją placówki zlokalizowane w obiektach nie spełniających warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.

◀ 1 obiekt jest nadal nieprzystosowany :

Przedszkole Miejskie Nr 1 w Grajewie - obiekt pod nadzorem konserwatora zabytków, budynek zaadaptowany na potrzeby przedszkola, małe niewymiarowe sale, wąskie przejścia i korytarze, zaadaptowane poddasze na sale zajęć;

◀ Nadal nie wszystkie szkoły posiadają pełnych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, brak własnych sal gimnastycznych w 2 szkołach podstawowych i w 1 zespole szkół;

◀ nadal 2 szkoły podstawowe nie prowadzą dożywiania w postaci ciepłych posiłków, pomimo, że dzienny czas pobytu uczniów w szkole często przekracza 6 godzin. Dlatego konieczne jest kontynuowanie działań zmierzających do zapewnienia przynajmniej jednego ciepłego posiłku w szkole jak największej liczbie uczniów.

Stale poprawia się stan sanitarny i techniczny placówek. W 2017 r odnotowano poprawę warunków higienicznych i zdrowotnych w niżej wymienionych placówkach ponieważ dokonano:

- remontu części sal dydaktycznych dokonano: w 3 szkołach podstawowych - wymiana okien, szpachlowanie, malowanie ścian, szpachlowanie, , ułożenie paneli na podłogach)

- remontu części pomieszczeń zaplecza sanitarnego dokonano : w 1 zespole szkół – dostosowanie pomieszczeń sanitarnych dla małych dzieci

- inne

- w 1 gimnazjum dokonano prac termomodernizacyjnych na „starej części” budynku szkoły: wymieniono pokrycie dachowe, docieplono budynek, położono elewację, dokonano wymiany grzejników, pomalowano ściany, zamontowano instalacje solarne.

- w 1 szkole podstawowej dokonano remontu szatni: doświetlono pomieszczenia, pomalowano ściany, ułożono część terakoty, usunięto boksy w celu zamontowania szafek dla uczniów.

- rozbudowy

- inne prace: przeniesiono szkołę podstawową (kl. I-VI do budynku gimnazjum, a oddział przedszkolny do nowopowstałego przedszkola).

- Prace konserwatorsko- porządkowe

We wszystkich placówkach przeprowadzono w 2017 roku prace konserwatorskie i drobne remonty, polegające m.in. na: malowaniu pomieszczeń szkolnych, uzupełnienie ubytków tynku, bieżące naprawy sprzętu i urządzeń, wykonanie prac naprawczych z zakresu stolarki, elektryki i hydrauliki. Wykonano szereg drobnych prac porządkowych zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz szkoły poprawiających estetykę i wizerunek szkoły (koszenie trawy, uporządkowanie terenu szkoły, pomalowanie sprzętu, naprawa i malowanie ogrodzenia).

Ocena realizacji innych form wychowania przedszkolnego

Na terenie powiatu grajewskiego działało w 2017 r. 10 innych form wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego), 9 zlokalizowanych w budynkach szkół podstawowych i 1 zlokalizowany w budynku świetlicy wiejskiej. Wszystkie inne formy wychowania przedszkolnego skontrolowano. Nie stwierdzono naruszeń przepisów prawa.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

Tabela 1

Rok	Umieblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2017	453	23	0	0	209	23	24	7

Ilość szkół -23 (w tym: 18 szkół podst. samodzielnych i 3 w zespołach + 2 gimnazja samodzielne)

Tabela 2

Rok	Umieblowanie sal zabaw w przedszkolach			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane	
	Liczba zbadanych dzieci	Ilość przedszkoli	Liczba dzieci	Ilość przedszkoli
2017	320	20	0	0

Ilość przedszkoli w 2017 - 20 (w tym: 17 przedszkoli/innych form wychowania przedszkolnego, 3 przedszkola w zespołach szkół)

Dożywianie uczniów.

Ze względu na długi okres pobytu w szkole, często wydłużony o czas dojazdu, spożywanie posiłku w szkole staje się koniecznością. Na podstawie danych liczbowych zebranych na temat dożywiania prowadzonego przez szkoły podstawowe (samodzielne i wchodzące w

skład zespołów szkół) oraz gimnazjalne (samodzielne i wchodzące w skład zespołów szkół), ustalono, że w 2015 roku z dożywiania skorzystało:

	posiłki dwudaniowe	posiłki jednodaniowe	śniadania	napój (mleko białe, mleko smakowe,)
2017r.	2033 uczniów	217	331 uczniów	2554 uczniów
W tym 1107 uczniów korzysta z posiłków dofinansowanych przez MOPS, GOPS, OPS				

Gospodarka substancjami i preparatami chemicznymi.

Pod nadzorem HDM PSSE w Grajewie znajdują się 2 pracownie chemiczne zlokalizowane od 01.09.2017 w samodzielnych szkołach podstawowych (dotychczas wykazywane w gimnazjach wchodzących w skład zespołów szkół miejskich). Dokonano kontroli pracowni chemicznych w zakresie przestrzegania przez szkoły obowiązków wynikających z ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (tekst jednolity 2015r. poz.1203) oraz rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych- nieprawidłowości nie stwierdzono. Skontrolowane pracownie chemiczne posiadają aktualne spisy posiadanych substancji chemicznych i ich mieszanin, karty charakterystyki. Substancje chemiczne i ich mieszaniny są przechowywane i używane we właściwych warunkach. Osoby pracujące z niebezpiecznymi substancjami i mieszaninami chemicznymi zapoznały się z kartami charakterystyki i miały możliwość stałego korzystania z nich. W magazynkach i pracowniach chemicznych, w których znajdują się substancje i mieszaniny niebezpieczne wywieszane były regulaminy określające zasady bhp. Uczniowie i pracownicy byli wyposażeni w środki ochrony indywidualnej oraz mieli zapewnione wszystkie wymagane środki do udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku. Nauczyciele zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach szkolnych.

Liczba placówek		Liczba placówek posiadających tylko:			Liczba placówek posiadających	
W ewidencji	skontrolowanych	salę gimnastyczną	salę rekreacyjną/ zastępczą	boisko sportowe	salę gimnastyczną z boiskiem	szkolny zespół sportowy
23	23	0	0	3 <small>(w tym 2 szkoły podstawowe i 1 zespół szkół)</small>	9	11

Liczba placówek: 18 szkół podstawowych samodzielnych, 2 gimnazja samodzielnych, 3 zespoły szkół.

Ocena przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego 2017/2018.

Dokonano oceny stanu przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Na 23 szkoły w ewidencji skontrolowano 10. Podczas kontroli stwierdzono, że wszystkie skontrolowane placówki są przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. W czasie wakacji nie przeprowadzono remontów generalnych, dokonano prac konserwatorskich i drobnych remontów.

Wypoczynek letni i zimowy dzieci i młodzieży

Liczba placówek skontrolowanych – 43 (wypoczynek zimowy - 6, wypoczynek letni - 37).

W trakcie trwania wypoczynku dokonano 43 kontroli w tym: 6 kontroli wspólnych z Policją (przedstawiciel Posterunku Policji w Rajgrodzie oraz przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Grajewie) - pod kątem zapewnienia porządku publicznego na terenie wypoczynku dzieci i młodzieży oraz 1 kontrola warunków letniego wypoczynku wspólnie z przedstawicielami Kuratorium Oświaty w Białymstoku Delegatura w Suwałkach.

Wszystkie skontrolowane placówki wypoczynku zapewniły opiekę wychowawczą i medyczną oraz właściwe warunki wypoczynku. Z wypoczynku letniego skorzystało 1545 uczestników, a z zimowego 205.

Higiena Pracy

1. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego.

Głównym celem nadzoru sprawowanego przez pion higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ustalenie rodzaju czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia człowieka, źródeł ich powstawania oraz stopniowa eliminacja ze środowiska pracy. Natomiast w przypadku braku takich możliwości znaczące ograniczenie ich wpływu na zdrowie zatrudnionych celem zapobieżenia powstawania chorób zawodowych.

W 2017 roku w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego figurowało 148 zakładów, zatrudniających 3148 pracowników. Do kontroli ujęto 50 podmiotów skontrolowano 52 zakłady, w których pracowało 2517 osób. W 2017 roku przeprowadzono 52 kontrole sanitarne.

1.1. Weryfikacja zagrożeń wywołanych czynnikami szkodliwymi dla zdrowia

Weryfikacja zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia przeprowadzona na podstawie wyników pomiarów i analiz wykazała, że w warunkach tych czynników pracowało 1708 osób. Na terenie powiatu grajewskiego nie było zakładów, w których przekroczone są normatywy najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłów i związków toksycznych (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu i wibracji (NDN).

1.2 Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi.

W zakresie prowadzonego nadzoru nad realizacją przez pracodawców rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24.07.2012 r w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 7 kontrole w 7 zakładach pracy, w których występują czynniki rakotwórcze. Pracujących w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym było 100 osób. W kontakcie z benzenem było 6 osób; azbestem 4 osób; formaldehydem -90 osób.

Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.3 Nadzór nad prekursorami kategorii 2 i 3, wynikający z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomani

Na terenie powiatu grajewskiego w 2017 r w ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców ustawy o przeciwdziałaniu narkomani przeprowadzono 9 kontrole w 9 zakładach, w których wprowadzano do obrotu i stosowano prekursory narkotyków. W 4 zakładach stwierdzono wprowadzanie do obrotu prekursorów kategorii 5,a w 4 zakładach stwierdzono stosowanie prekursorów kategorii 3.

Prekursorów kat 2 nie stosuje się i nie wprowadza się. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.4 Nadzór nad produktami biobójczymi.

Na terenie powiatu grajewskiego nie ma zakładów, które po raz pierwszy wprowadzają do obrotu produkty biobójcze. Zakłady, w których wprowadzane są do obrotu produkty biobójcze to sklepy. W 2017 r przeprowadzono 6 kontroli w 6 zakładach.

Na terenie powiatu grajewskiego przeprowadzono 6 kontroli w 6 zakładach, w których stosowano produkty biobójcze.

Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.5 Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia REACH w celu zapewnienia swobodnego przepływu substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w wyrobach.

Na terenie powiatu grajewskiego działalność prowadzi 1 producent (zakład produkujący detergent - płyn do mycia naczyń), 31 zakładów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz działają 44 zakłady stosujące substancje i ich mieszaniny w działalności zawodowej. W ramach nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami skontrolowano 31 obiekty, w których przeprowadzono 31 kontrole.

Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.6 Nadzór nad kontrolą przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”

W 2017 roku przeprowadzono 2 kontrole w 2 zakładach zajmujących się usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Na terenie powiatu grajewskiego jest 1 zakład zajmujący się zabezpieczaniem lub usuwaniem wyrobów lub innych materiałów zawierających azbest. Wpłynęło również 1 zgłoszenie z firmy o planowanym demontażu płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych.

1.7 Nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle tworzyw sztucznych.

W 2017 roku skontrolowano 1 zakład, w którym nie stwierdzono produkcji tworzyw sztucznych, przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną.

1.8 Nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na rtęć i jej związki.

Na terenie powiatu grajewskiego nie ma takich gałęzi przemysłu i sektorów usług, w których występowałoby narażenie zawodowe na działanie rtęci i jej związków.

2. Występowanie chorób zawodowych

W 2017 roku na podstawie danych zawartych w orzeczeniach lekarskich, wydawanych przez jednostki służby zdrowia uprawnione do rozpoznawania chorób zawodowych oraz analizy ocen narażenia zawodowego pracowników Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie wydał 7 decyzji stwierdzających chorobę zawodową. Decyzji negatywnych o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydano 4.

Analiza zapadalności na choroby zawodowe na terenie województwa podlaskiego w latach 2014 – 2017.

Nr poz.	Jednostka chorobowa	2014	2015	2016	2017
7	Zewnątrz pochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych –postać ostra	-	-	1	-
15	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	1	-	-	1
26	Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	13	9	11	6

Wysoka zapadalność na choroby zakaźne i pasożytnicze, głównie boreliozę wśród rolników indywidualnych, jest związana z występowaniem terenów endemicznych siedlisk kleszcza pospolitego, będącego przenosicielem tego schorzenia.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA W POWIECIE W ROKU 2017

W 2017 r. pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia realizował zadania w obszarze profilaktyki chorób i promocji zdrowia wynikające z zapisów Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a także w oparciu o wytyczne Komisji Europejskiej, Światowej Organizacji Zdrowia, Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz kampanii społecznych spowodowanych sytuacją epidemiologiczną powiatu grajewskiego. Podejmowane zadania wynikały z:

- „*Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020*”,
- „*Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce. Cele i zadania na lata 2014-2018*”,
- „*Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych*” w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy,
- „*Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2017 – 2021*”.

Tematyka działalności oświatowo-zdrowotnej i w zakresie promocji zdrowia dotyczyła m.in.:

- profilaktyki spożywania alkoholu,
- profilaktyki palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów,
- profilaktyki zażywania narkotyków i innych środków zastępczych,
- profilaktyki zakażeń wirusem HIV oraz zachorowań AIDS,
- profilaktyka chorób nowotworowych,
- profilaktyka zachorowań na grypę,
- promocja zdrowego stylu życia – promocja zasad aktywnego stylu życia oraz zbilansowanej diety,
- promocja szczepień ochronnych (KZM, WZW),
- bezpieczeństwo dzieci i młodzieży podczas letniego/zimowego wypoczynku,
- propagowanie problemu zdrowotnego jakim jest depresja,
- edukacja zdrowotna w zakresie wszawicy.

Pracownik promocji zdrowia zajmował się nadzorem merytorycznym nad prawidłowością realizacji programów oraz pozostałych działań z zakresu promocji zdrowia

w placówkach nauczania i wychowania. Przeprowadzono 30 wizytacji w podległych placówkach.

Biorąc powyższe pod uwagę pracownik promocji zdrowia w 2017 r. prowadził działania zmierzające do ograniczenia liczby zachorowań, poprzez realizację programów edukacyjnych skierowanych do wybranych grup społecznych.

Realizowano następujące programy zdrowotne:

1. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Celem programu jest zmniejszenie zachorowań i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez unikanie ekspozycji na dym tytoniowy. Antytytoniowe inicjatywy skierowane były do różnorodnych grup odbiorców, w tym ogółu społeczności lokalnej powiatu grajewskiego, uczniów, nauczycieli, pracowników zakładów pracy, placówek wypoczynku letniego (kolonie i obozy), ośrodków wypoczynkowych na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie. Liczba odbiorców programu w 2017 roku wyniosła 1 181 osób.

2. „Czyste powietrze wokół nas”.

Program ten jest realizowany w powiecie grajewskim od roku szkolnego 2008/2009 i jest pierwszym ogniwem w łańcuchu działań antytytoniowych służącym kształtowaniu właściwych postaw prozdrowotnych. Treści programowe kierowane są do dzieci w wieku 3 - 6 lat oraz ich rodziców i opiekunów. Głównym celem podejmowanych działań jest ochrona dzieci przed narażeniem na bierne wdychanie dymu tytoniowego poprzez edukację na temat skutków zdrowotnych inhalacji dymu tytoniowego. Przedszkolaki poznają miejsca, w których mogą się zetknąć z dymem oraz nabywają umiejętność radzenia sobie w sytuacjach, gdy dorośli przy nich palą.

W roku szkolnym 2016/2017 zrealizowano IX edycję tego programu, w której wzięło udział 7 placówek wychowania przedszkolnego z terenu powiatu grajewskiego. W programie uczestniczyło 451 dzieci oraz 208 rodziców. Koordynator powiatowy programu przeprowadził 5 wizytacji w placówkach realizujących program.

Wzmocnieniem realizacji programu był organizowany przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku rodzinny konkurs na grę planszową, która miała służyć zaangażowaniu dorosłych członków rodzin w realizację programu antytytoniowego w placówkach oraz promowaniu spędzania wolnego czasu z rodziną i przyjaciółmi. Spośród nadesłanych prac komisja konkursowa wyłoniła 3 laureatów i przyznała 2 wyróżnienia.

Zwycięzcami konkursu zostali rodzice dzieci uczęszczających do Przedszkola Miejskiego Nr 2 w Grajewie (III miejsce) i Przedszkola Miejskiego Nr 6 w Grajewie (wyróżnienie).

3. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” - Projekt KIK/68.

Od 2013 roku pracownik promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego realizuje „*Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych substancji psychoaktywnych*”, współfinansowany przez Szwajcarię

w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Głównym celem projektu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Grupą docelową objętą działaniami edukacyjnymi są kobiety w wieku prokreacyjnym, między 15 a 49 r.ż. . Informacje o szkodliwości stosowania używek kierowano również do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, nauczycieli, a także do ogółu społeczeństwa będącego adresatem kampanii społecznej.

W 2017 roku miała miejsce druga edycja badania ankietowego pt. „*Zachowania zdrowotne kobiet w ciąży*”. Badania ankietowe były przeprowadzone wśród położnic przebywających na oddziale ginekologiczno-położniczym Szpitala Ogólnego im. W. Gineła w Grajewie.

W powiecie grajewskim prowadzone były działania mające na celu rozpowszechnienie informacji edukacyjnych zapisanych w Projekcie wśród społeczeństwa. Liczba obiorców Projektu

KIK/68

w 2017 roku wyniosła 1 805 osób.

4. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”.

Ważnym elementem Projektu KIK/68 był program edukacyjny pt. „*ARS, czyli jak dbać o miłość?*” skierowany do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Program dotyczy profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze) w kontekście norm i wyznawanych przez młodzież wartości.

Program w powiecie zrealizowany został w 4 szkołach ponadgimnazjalnych. W ramach programu przeprowadzono 3 wizytacje. W programie uczestniczyło 158 osób.

5. „Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na lata 2017 – 2021”.

Istotnym działaniem prozdrowotnym podejmowanym przez pracownika promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego było zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych, w tym przenoszonych drogą płciową oraz przez kontakt z zakażoną krwią.

Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem HIV, poprawa jakości życia w sferze psychospołecznej osób żyjących z HIV/AIDS, ich rodzin i bliskich, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. W ramach realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS, działania profilaktyczne kierowane były przede wszystkim do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, pracowników służby zdrowia oraz społeczności lokalnej miasta Grajewo.

Przeprowadzony został etap powiatowy Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS. Realizowano akcję profilaktyczną Krajowego Centrum ds. AIDS ph. „*Mój Walenty jest the best idzie ze mną zrobić test*” oraz kampanię „*Mam czas rozmawiać (#mamaczasrozmawiac)*”. Poprzez akcje i kampanie społeczne, konkursy, portale społecznościowe, informacje o problemie HIV/AIDS dotarły do ponad 1 515 mieszkańców naszego powiatu.

6. „Trzymaj Formę! ”.

Program edukacyjny „*Trzymaj Formę!*” to inicjatywa propagująca zdrowy styl życia wśród młodzieży szkolnej. W programie istotne jest dwukierunkowe podejście do problemu nadwagi i otyłości polegające na promowaniu zbilansowanego odżywiania połączonego z regularną aktywnością fizyczną. Odbiorcami programu w roku szkolnym 2016/2017 byli uczniowie klas I-III gimnazjum, uczniowie klas V-VI szkół podstawowych oraz nauczyciele i rodzice uczniów biorących udział w programie.

W roku szkolnym 2016/2017 roku realizowana była XI edycja ogólnopolskiego programu, którego celem była edukacja w zakresie kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród dzieci i młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W programie udział wzięło łącznie 8 placówek nauczania i wychowania – co stanowi 998 odbiorców w tym uczniowie oraz ich rodzice. Koordynator powiatowy programu przeprowadził 6 wizytacji w wybranych placówkach szkolnych.

7. „Bieg po zdrowie”

I edycja programu „*Bieg po zdrowie*” została przeprowadzona w 16 województwach, w każdym w maksymalnie 20% szkół podstawowych. Grupa, do której skierowano program profilaktyki antytytoniowej, to dzieci w IV klasie szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Używanie wyrobów tytoniowych nie jest normą i większość ludzi zarówno w Polsce, jak i na świecie nie pali. Program ma na celu powodować zmianę postrzegania co jest normą w społeczeństwie. Zmiana norm społecznych, może wpłynąć na obecnych i potencjalnych przyszłych palaczy, poprzez sprawienie, że wyroby tytoniowe będą mniej pożądane, mniej akceptowalne i mniej dostępne.

W roku szkolnym 2016/2017 program został zrealizowany w 3 placówkach. Koordynator powiatowy programu przeprowadził wizytacje we wszystkich placówkach realizujących treści programowe. Program objął swoim zasięgiem łącznie 226 odbiorców.

Realizowane interwencje nieprogramowe:

1. „Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa” oraz „Letnia Szkoła Bezpieczeństwa”.

Akcje „Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa” i „Letnia Szkoła Bezpieczeństwa” to cykliczne działania o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym realizowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną, służby mundurowe i inne jednostki zaangażowane w ochronę zdrowia publicznego. Skierowane były do dzieci i młodzieży przebywającej w placówkach wypoczynku zimowego i letniego na terenie powiatu grajewskiego.

Celem akcji było zminimalizowanie zagrożeń wynikających z bezpieczeństwa dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie negatywnych zdarzeń z ich udziałem. Program skierowany był do dzieci i młodzieży korzystających ze zorganizowanych form wypoczynku zimowego/letniego oraz spędzających ferie zimowe/wakacje w miejscu swojego zamieszkania.

W 2017 roku działaniami edukacyjnymi objęto 663 osób w wieku od 6 do 16 lat. Większość działań podejmowano wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Grajewie, funkcjonariuszami Państwowej Straży Pożarnej, przedstawicielami KRUS-u Placówki Terenowej w Grajewie oraz PIP Oddział w Suwałkach.

2. „Światowy Dzień Zdrowia”.

Zgodnie z wytycznymi WHO pracownik promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego w ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia obchodzonego rokrocznie 7 kwietnia, realizował działania mające na celu promocję wiedzy o depresji.

Jednym z podjętych działań było m.in. spotkanie edukacyjne w Klubie Seniora w Grajewie przy współpracy psychologa z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Grajewie. Ponadto realizowano prelekcje z uczniami szkół gimnazjalnych, konkurs na plakat „Depresja – porozmawiajmy o niej” oraz rozdawnictwo materiałów edukacyjnych. Poprzez w/w działania oraz mass media działaniami informacyjno-edukacyjnymi objęto około 500 osób.

3. „Światowy Dzień bez Tytoniu”.

Każdego roku 31 maja obchodzony jest Światowy Dzień bez Tytoniu. Światowy Dzień bez Tytoniu w roku 2017 obchodzony był pod hasłem: Tytoń – zagrożenie dla rozwoju”. Działania podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną powiatu grajewskiego służyły przede wszystkim uwrażliwieniu społeczeństwa na kwestie zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych konsekwencji palenia tytoniu. Działaniami objęto łącznie 1 000 osób.

4. „Światowy Dzień Rzucania Palenia”.

Światowy Dzień Rzucania Palenia obchodzony jest corocznie w trzeci czwartek listopada. W tym dniu szczególnie zwracana jest uwaga na kwestie zagrożeń zdrowotnych związanych z używaniem tytoniu oraz motywowania palaczy do zerwania z nałogiem. W ubiegłym roku celem w/w interwencji było propagowanie mody na nie palenie wyrobów tytoniowych w tym e-papierosów. Działaniami objęto łącznie 298 osób.

5. „Światowy Dzień Walki z AIDS”.

Światowy Dzień Walki z AIDS przypada corocznie na dzień na 1 grudnia. Obchody są szansą dla ludzi na całym świecie, aby zjednoczyć się w walce z HIV, pokazać swoje wsparcie dla osób żyjących z HIV i upamiętnić zmarłych z powodu AIDS. Działaniami zostało objętych 398 osób.

6. „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”.

W związku z tworzeniem się coraz większej liczby szczepów bakterii opornych na antybiotyki, a co za tym idzie zmniejszaniem skuteczności tej formy leczenia, 18 listopada, jak co roku, obchodzony był Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach.

Ideę rozważnego stosowania antybiotyków popiera również Państwowa Inspekcja Sanitarna, przekazując wytyczne oraz materiały informacyjne o kampanii do podległych jednostek, motywując do podjęcia działań edukacyjnych w tym zakresie oraz umieszczając informacje na stronach internetowych. Na terenie powiatu grajewskiego działaniami informacyjnymi objęto ponad 756 osób.

7. Profilaktyka zachorowań na grypę.

Celem podejmowanych inicjatyw było zmniejszenie liczby zachorowań na grypę sezonową, poprzez podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zasad higieny osobistej oraz roli szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, a także propagowanie zaleceń dotyczących zdrowego stylu życia i zasad postępowania w przypadku zachorowania.

Działaniami edukacyjnymi objęto dzieci i młodzież z placówek wypoczynku, ich rodziców i opiekunów, personel i pacjentów podmiotów leczniczych oraz ogół społeczeństwa, do którego kierowano informacje poprzez lokalne mass media, strony internetowe Państwowej Inspekcji Sanitarnej i portale społecznościowe. Powyższymi działaniami objęto ponad 8 187 osób.

8. Profilaktyka chorób nowotworowych.

Cel główny Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych na lata 2016-2024 zakłada dążenie do przybliżenia się do wskaźników europejskich w zakresie 5-letnich przeżyć chorych na nowotwory mające największy udział w strukturze zgonów na nowotwory w Polsce. Cel ten realizowany jest poprzez podejmowanie działań nakierowanych na rozwój profilaktyki polegającej na utrwalaniu prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia oraz zwiększeniu zgłaszalności na badania profilaktyczne.

W powiecie grajewskim podjęto działania mające na celu promocję Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem, przekazywanie wytycznych w związku z obchodami Światowego Dnia Walki z Rakiem. Liczba odbiorców 5 250 osób.

9. Działania w ramach profilaktyki zażywania tzw. „dopalaczy”.

Państwowa Inspekcja Sanitarna od ponad 6 lat podejmuje zadania polegające na realizacji ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych

substancji psychoaktywnych tzw. dopalaczy. Prowadzi również działania edukacyjne w zakresie profilaktyki używania „nowych narkotyków”.

W 2017 roku odbywały się spotkania edukacyjne połączone z prezentacją multimedialną przy współpracy Komendy Powiatowej Policji w Grajewie. Działania skierowane były przede wszystkim do młodzieży uczącej się. Prowadzono też dystrybucję materiałów edukacyjnych. Ogółem w 2017 roku działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi w zakresie profilaktyki używania środków zastępczych objęto 781 osób.

10. Promocja szczepień ochronnych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jako instytucja nadzorująca wykonawstwo szczepień realizowała również akcje informacyjne promujące szczepienia ochronne szczególnie przeciw WZW i KZM. Działania te podejmowano m.in. w ramach obchodów Ogólnopolskiego Dnia Szczepień. Akcja miała na celu promocję szczepień ochronnych, jako najskuteczniejszej formy zapobiegania chorobom zakaźnym. Działaniami zostało objętych 2 338 osób.

11. Akcja „Lekki tornister”

Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego, waga tornistra nie powinna przekraczać 10–15 % masy ciała dziecka. Z przeprowadzonych badań wynika, że co drugi uczeń w wieku wczesnoszkolnym nosi za ciężki plecak. W związku z tym Państwowa Inspekcja Sanitarna wspierała również realizację akcji „Lekki tornister”. Skierowana była ona do nauczycieli, rodziców i opiekunów oraz dzieci w wieku szkolnym zwracając ich uwagę, że złe nawyki, związane z noszeniem zbyt wielkiego balastu na plecach oraz utrzymywaniem nieprawidłowej postawy ciała, mogą przyczynić się do bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc i nieprawidłowej statyki ciała, a w efekcie doprowadzić do poważnych schorzeń ortopedycznych i neurologicznych. Na terenie powiatu grajewskiego w akcji brała 1 placówka nauczania i wychowania. Działaniami zostało objętych 30 uczniów.

12. Edukacja zdrowotna w zakresie wszawicy.

W związku z potrzebami lokalnymi zostały podjęte działania w zakresie promocji higieny osobistej, których celem głównym było zmniejszenie liczby przypadków zachorowań na wszawicę wśród dzieci. Zasadniczymi działaniami interwencyjnymi była dystrybucja materiałów oświatowo-zdrowotnych oraz pisma do szkół informujące o sposobach zapobiegania rozprzestrzenianiu się wszawicy. Działaniami zostało objętych 318 osób.

